

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA**

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2020. GODINU**

- VODIČ ZA GRAĐANE -

lipanj 2021.

* Nacrt prijedloga godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu usvojen je na 58. sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 20. svibnja 2021. Prijedlog je upućen Hrvatskom Saboru radi donošenja.

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2020. GODINI

Kao posljedica epidemije COVID-a 19 i mjera uvedenih za njezino suzbijanje, tijekom 2020. godine zaustavljena su pozitivna kretanja ekonomske aktivnosti bilježena tijekom prethodnih pet godina te je ostvaren **realni pad bruto domaćeg proizvoda od 8,0%**. Također, u 2020. godini zabilježen je pad prometa u **trgovini na malo**, nakon šest godina neprekinutog realnog rasta. Negativan utjecaj epidemije COVID-a 19 posebice je bio naglašen u sektoru **turizma**, pri čemu su se noćenja turista prepolovila u odnosu na prethodnu godinu. Nadalje, nakon blagog rasta **industrijske proizvodnje** u 2019. godini, u 2020. je ponovno zabilježeno njeno međugodišnje smanjenje. S druge strane, u 2020. je nastavljen rast **aktivnosti u građevinskom sektoru** započet još 2016. godine, iako je zabilježeno usporavanje rasta u odnosu na prethodnu godinu. Uvođenje potpore Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za očuvanje radnih mjesta znatno je ublažilo utjecaj epidemije COVID-19 na **tržište rada**. Iako je u 2020. godini zabilježen rast broja nezaposlenih registriranih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, uz istovremeni pad broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, ta negativna kretanja bila su blaža u odnosu na inicijalna očekivanja. **Prosječna inflacija** je u 2020. usporila u odnosu na prethodnu godinu te je iznosila 0,1%. Nastavljen je trend **visoke likvidnosti financijskog sustava** uz istovremeno blago usporavanje rasta kreditne aktivnosti.

OSNOVNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI REPUBLIKE HRVATSKE

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2019.	2020.	2020.			
			I - III	IV - VI	VII - IX	X - XII
Bruto domaći proizvod, % promjena, realno	2,9	-8,0	0,9	-14,4	-10,1	-7,2
Osobna potrošnja ¹	3,5	-6,2	0,8	-13,8	-7,3	-4,4
Državna potrošnja	3,4	3,4	6,1	1,7	3,0	3,1
Bruto investicije u fiksni kapital	7,1	-2,9	3,1	-14,7	-3,0	4,2
Izvoz roba i usluga	6,8	-25,0	-2,0	-40,7	-32,3	-9,8
Uvoz roba i usluga	6,3	-13,8	-5,0	-27,5	-14,1	-7,6
Indeks potrošačkih cijena, % promjena	0,8	0,1	1,4	-0,3	-0,1	-0,3
Industrijska proizvodnja, % promjena (kal.pril. indeksi)	0,5	-3,4	-4,3	-8,5	-1,3	0,3
Promet od trgovine na malo, % promjena, realno (kal.pril. indeksi)	3,6	-5,8	0,9	-12,8	-7,5	-2,3
Broj noćenja turista, % promjena	1,8	-55,3	-27,7	-81,9	-45,8	-77,1
Indeks građevinskih radova, % promjena (kal.pril. indeksi)	8,2	3,8	6,0	0,3	4,4	4,5
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	7,7	9,0	8,5	9,3	8,9	9,3
Stopa anketne nezaposlenosti, %	6,6	7,5	7,0	6,4	7,5	9,2
Broj zaposlenih ² , % promjena	1,5	-1,3	-0,7	-0,6	-1,5	-2,5
Prosječni tečaj HRK/EUR	7,41	7,53	7,5	7,5	7,5	7,5
Saldo tekućeg računa bilance plaćanja, milijuni EUR	1.520	-379	-1.442,8	-509,6	1.948,3	-374,9
Saldo tekućeg računa bilance plaćanja, % BDP-a	2,8	-0,8	4,0	3,8	-1,2	-0,8
Inozemni dug, milijuni EUR	40.877	40.624	40.536,8	41.621,3	41.282,9	40.624,5
Inozemni dug, % BDP-a	75,4	82,4	74,5	79,8	82,0	82,4
Plasmani ³ , % promjena	4,2	3,9	5,6	3,3	3,7	3,9
Međunarodne pričuve, milijuni EUR	18.560	18.943	16.512,4	17.310,7	18.312,9	18.942,7

¹ Uključujući potrošnju neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima.

² Prema Anketi o radnoj snazi.

³ Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države), na temelju transakcija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

Nakon blagog međugodišnjeg rasta realnog BDP-a od 0,9% u prvom tromjesečju 2020., u drugom tromjesečju zabilježen je snažan međugodišnji pad od 14,4%. U naredna dva tromjesečja došlo je do usporavanja realnog pada BDP-a te je on iznosio 10,1% u trećem te 7,2% u četvrtom tromjesečju. Opisana kretanja rezultirala su realnim padom BDP-a od 8,0% u 2020. godini. I **domaća i neto inozemna potražnja** su snažno negativno doprinijele kretanju realnog BDP-a u 2020. (s -3,5 te -5,8 postotnih bodova) dok je pozitivan doprinos kretanju BDP-a došao od **promjene zaliha** (1,3 postotna boda), s obzirom da je izostalo snažno smanjenje zaliha uobičajeno za treće tromjesečje i vrhunac turističke sezone. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći doprinos smanjenju BDP-a u 2020. godini došao je od **izvoza roba i usluga**, koji se realno smanjio za 25%. Smanjenju realnog BDP-a doprinijeli su i **potrošnja kućanstava** koja se realno smanjila za 6,2% te bruto investicije u fiksni kapital koje su

se realno smanjile za 2,9%. Snažan pad realnog BDP-a ublažen je međugodišnjim smanjenjem **uvoza roba i usluga** od 13,8%, a pozitivan doprinos kretanju BDP-a stigao je i od rasta **državne potrošnje** od 3,4%. Obračun BDP-a s proizvodne strane pokazuje da je u 2020. godini zabilježeno **smanjenje bruto dodane vrijednosti od 6,3%**. Pritom je **najveći negativan doprinos kretanju bruto dodane vrijednosti stigao od bruto dodane vrijednosti u trgovini, prijevozu i turizmu** te u manjoj mjeri od industrije, stručnih, znanstvenih, tehničkih i pomoćnih usluga te financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja. S druge strane, u 2020. je zabilježen rast aktivnosti u sektoru građevinarstva, informacija i komunikacija te javne uprave.

Nepovoljna gospodarska kretanja tijekom 2020. godine odrazila su se i na tržište rada. Zahvaljujući mjerama Vlade RH za očuvanje radnih mjesta tijekom 2020. godine, negativna kretanja na tržištu rada ipak su znatno ublažena. **Broj registriranih nezaposlenih** kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prosječno je iznosio 150,8 tisuća, što predstavlja povećanje od 17,2% u usporedbi s 2019. godinom. Prosječna **administrativna stopa nezaposlenosti** iznosila je 9,0% u 2020. godini, što je za 1,3 postotna boda više nego u 2019. Podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) pokazuju međugodišnji pad **broja osiguranika** od 1,2% u 2020.

Prosječna mjesečna **bruto plaća** u 2020. godini iznosila je 9.216 HRK te je nominalno povećana 2,5%, a realno 2,4% u odnosu na 2019. Prosječna mjesečna **neto plaća** iznosila je 6.763 HRK u 2020., bilježeći nominalni rast od 2,7% te realni rast od 2,6% u odnosu na 2019. godinu.

Inflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, tijekom 2020. godine zabilježila je prosječnu razinu od 0,1%, što predstavlja značajno usporavanje u odnosu na 0,8% zabilježenih u 2019. Pritom je u smjeru snažnog međugodišnjeg usporavanja rasta potrošačkih cijena najjače djelovao pad cijena energije, koje su zabilježile međugodišnji pad od 5,3%, čemu je najviše pridonijelo smanjenje cijena goriva za osobna prijevozna sredstva (-9,3%). Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena

isključi energija, u 2020. se bilježi međugodišnji rast preostalih komponenti od 1,3%.

Visoka **likvidnost financijskog sustava** uz niske kamatne stope nastavljena je i u 2020. godini, uz istovremeno blago usporavanje rasta kreditne aktivnosti banaka. Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija (isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa) ostvarili su rast od 3,9% u 2020., što predstavlja blago usporavanje u odnosu na 2019. godinu. Pritom su plasmani poduzećima zabilježili rast od 5,6%, dok je rast plasmana stanovništvu iznosio 2,1%.

Prema preliminarnim podacima, u 2020. godini, sedmu godinu zaredom, zabilježen je **pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja** u iznosu od 937 milijuna eura, odnosno 1,9% BDP-a. U usporedbi s prethodnom godinom, bilježi se značajno smanjenje pozitivnog salda, u iznosu od 1,7 milijardi eura. Najveći negativan doprinos navedenom pogoršanju pozitivnog salda ostvaren je smanjenjem pozitivnog salda na računu usluga, prvenstveno kao posljedica pada prihoda od turističkih usluga. S druge strane, pozitivan doprinos stigao je od smanjenja negativnog salda na računu roba, uslijed snažnijeg pada uvoza u odnosu na izvoz te povećanja salda na računu primarnog i sekundarnog dohotka. Na kapitalnom računu je u 2020. godini zabilježeno povećanje pozitivnog salda u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno, na **financijskom računu bilance plaćanja** zabilježen je neto odljev kapitala, odnosno smanjenje neto inozemnih obveza domaćih sektora za 780 milijuna eura.

Krajem 2020. godine **bruto inozemni dug** iznosio je 40,6 milijardi eura, odnosno 82,4% BDP-a. U usporedbi s 2019. bruto inozemni dug je smanjen za 252 milijuna eura, dok je udio duga u BDP-u viši za čak 7,1 postotni bod, uslijed povijesnog pada BDP-a. Međugodišnjem smanjenju bruto inozemnog duga najviše je pridonijelo smanjenje duga ostalih domaćih sektora i središnje banke, dok je dug opće države pridonio njegovom rastu.

PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Prije izbijanja pandemije koronavirusa, fiskalna politika Vlade RH, bila je usmjerena na daljnje jačanje fiskalne održivosti odnosno ostvarenja proračunskih viškova i snažnog

smanjenja udjela javnog duga u BDP-u. Ovakvom politikom stvoren je fiskalni prostor za porezno rasterećenje građana i poduzetnika, što je uz poboljšanje strukture i učinkovitosti javnih rashoda bio dodatni poticaj za jačanje ekonomskog rasta.

Uvidjevši kako će pandemija koronavirusa dovesti do značajnih negativnih socijalno-gospodarskih posljedica, Vlada RH iskoristila je stvoreni fiskalni prostor za brzu i snažnu fiskalnu potporu za održavanje zaposlenosti i cjelokupne gospodarske aktivnosti.

U tom kontekstu, donesena su dva paketa mjera namijenjenih prije svega pomoći gospodarstvu i građanima uz niz mjera usmjerenih ka ublažavanju negativnih posljedica u pojedinačnim sektorima. Tako je izmjenama poreznih propisa poduzetnicima koji su imali, ili su procijenili da će imati, pad prihoda veći od 20%, omogućena beskamatna odgoda i obročna otplata izravnih poreza i doprinosa. Dodatno, travanjskim paketom gospodarskih mjera ova je mjera ojačana te su poduzetnici s godišnjim prihodom manjim od 7,5 milijuna kuna (kojih je 93%), s padom prihoda većim od 50%, bili u potpunosti oslobođeni plaćanja izravnih poreza i doprinosa koja dospijevaju tijekom travnja, svibnja i lipnja 2020. godine. U istom razdoblju, tvrtke koje ostvaruju prihod veći od 7,5 milijuna kuna, uz pad prihoda veći od 50%, djelomično su oslobođene plaćanja navedenih davanja ovisno o padu prihoda. Nadalje, uvedena je i mogućnost plaćanja PDV-a po plaćenim i naplaćenim računima, a sve s ciljem osiguravanja dodatne likvidnosti gospodarskih subjekata.

Ukupno gledajući, u doba pandemije koronavirusa na ostvarenje prihoda državnog proračuna u 2020. godini utjecala su makroekonomska kretanja te cjelogodišnji fiskalni učinci provedenog poreznog rasterećenja u 2019., kao i učinci poreznih izmjena od 1. siječnja 2020., prvenstveno u sustavu PDV-a i poreza na dohodak te u sustavu trošarina. Uz to, velik utjecaj na ostvarenje proračunskih prihoda imale su mjere potpora za održavanje zaposlenosti i cjelokupne gospodarske aktivnosti uslijed pandemije koronavirusa kao i obustavljanje rada ugostiteljskih objekata, casina,

automat klubova i kladionica te sportskih i rekreacijskih centara Odlukom stožera civilne zaštite iz studenog 2020. godine.

Najznačajnije porezne izmjene s fiskalnim učinkom na prihode državnog proračuna odnosile su se na promjene u oporezivanju porezom na dodanu vrijednost i to smanjenjem PDV-a za pripremu i usluživanje hrane u ugostiteljstvu s 25% na 13%. Osim toga, novim krugom porezne reforme izmijenjen je i sustav oporezivanja dobiti gdje je povećan iznos prihoda s 3 na 7,5 milijuna kuna na koji se plaća stopa poreza na dobit od 12%. Time se na dodatnih 10.000 obveznika, odnosno ukupno 93% obveznika poreza na dobit, primjenjuje stopa od 12%. Izmjenama u sustavu posebnih poreza i trošarina, uveden je povrat dijela plaćene trošarine na dizelsko gorivo koje se koristi u željezničkom prometu robe i putnika te potpuno oslobođenje od plaćanja trošarine na električnu energiju u željezničkom prometu robe i putnika. Uz navedeno, provedena je i promjena oporezivanja bezalkoholnih pića po udjelu dodanih šećera umjesto dosadašnjeg linearnog količinskog oporezivanja po hektolitr te daljnja korekcija iznosa trošarina na alkohol i duhan. Također, u sustavu poreza na dohodak od 1. siječnja 2020. povećan je osnovni osobni odbitak s 3.800 kuna na 4.000 kuna, čime se povećao raspoloživi dohodak stanovništva.

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2020. godini ostvareni su u iznosu od **131,6 milijardi kuna, što je 0,4% više od plana, dok su u usporedbi s prethodnom godinom smanjeni za 6,0%.**

Tablica 2. Prihodi državnog proračuna u 2019. i 2020. godini

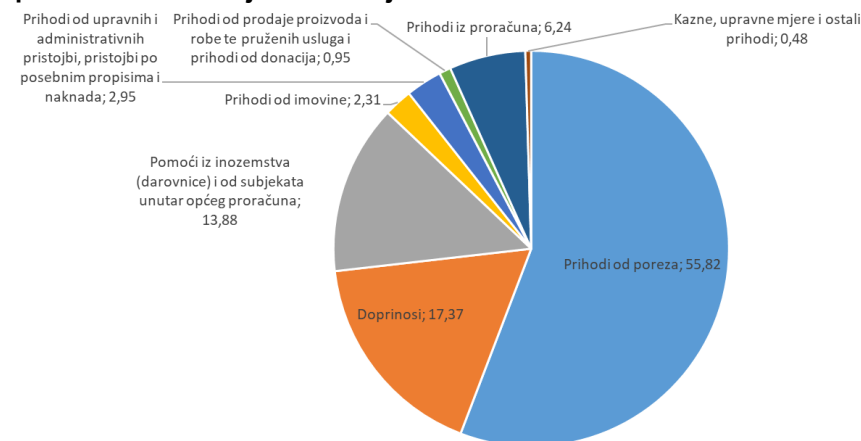
(u kunama)	Ostvarenje 2019.	Plan 2020.	Ostvarenje 2020.	Indeks 2020/2019	Indeks 2020/plan 2020
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNI PRIHODI	139.919.667.567	131.102.768.024	131.578.459.371	94,0	100,4
6 PRIHODI POSLOVANJA	138.853.707.364	130.255.404.075	131.048.124.894	94,4	100,6
Prihodi od poreza	82.736.252.182	71.964.291.735	73.148.241.544	88,4	101,6
od čega:					
Porez na dobit	9.303.113.921	9.030.890.443	9.306.092.983	100,0	103,0
Porez na dodanu vrijednost	54.898.529.647	46.733.891.130	47.205.027.484	86,0	101,0
Posebni porezi i trošarine	16.264.097.523	14.135.359.315	14.536.501.071	89,4	102,8
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	360.501.243	349.971.826	367.303.169	101,9	105,0
Doprinosi	24.134.638.147	22.706.551.955	22.760.613.524	94,3	100,2
Pomoći	14.800.981.000	19.157.119.315	18.193.028.827	122,9	95,0
Prihodi od imovine	2.782.481.493	2.266.074.156	3.025.282.007	108,7	133,5
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.756.861.706	4.163.396.464	3.870.769.754	81,4	93,0
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	1.308.135.374	1.247.966.383	1.245.676.527	95,2	99,8
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	7.701.872.129	8.187.838.111	8.178.516.736		99,9
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	632.485.333	562.165.956	625.995.975	99,0	111,4
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.065.960.203	847.363.949	530.334.477	49,8	62,6

Prihodi poslovanja u 2020. godini ostvareni su u iznosu od **131 milijardu kuna** i čine **99,6% ukupnih prihoda državnog proračuna**. Međugodišnji pad prihoda poslovanja iznosi 5,6%. Njihova najznačajnija kategorija su porezni prihodi koji bilježe smanjenje od 11,6% u odnosu na isto razdoblje 2019. Porezni prihodi čine 55,8% prihoda poslovanja, a slijede prihodi od doprinosa s udjelom od 17,4%, dok se preostali dio odnosi na pomoći, prihode od imovine, prihode od administrativnih pristojbi i prihode po posebnim propisima, prihode iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza, kazne te ostale prihode.

Porezni prihodi tijekom 2020. godine prikupljeni su u iznosu od **73,1 milijardu kuna** čime su zabilježili međugodišnje smanjenje od 11,6%. U odnosu na planirane, ovi prihodi ostvareni su za 1,6% više.

STRUKTURA OSTVARENJA PRIHODA POSLOVANJA U 2020. GODINI PREMA EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

Grafikon 1. Struktura ostvarenja prihoda poslovanja u 2020. godini prema ekonomskoj klasifikaciji

Prihod od poreza na dobit u 2020. godini ostvaren je u iznosu od **9,3 milijarde kuna** te je ostao na razini prikupljenog prihoda prethodne godine. Prikupljeni prihod od poreza na dobit rezultat je poslovanja poduzeća tijekom 2019., budući da se porez na dobit uplaćuje prema poslovnim rezultatima poduzeća u prethodnoj godini.

Tijekom 2020. godine **prihod od poreza na dodanu vrijednost ostvaren je u iznosu od 47,2 milijarde kuna, što predstavlja smanjenje za 14% u odnosu na prethodnu godinu**. Prikupljeni prihodi od PDV-a rezultat su pada osobne potrošnje uslijed mjera poduzetih u svrhu sprečavanja širenja koronavirusa, ali i prethodno spomenutih poreznih rasterećenja koja su u primjeni od početka 2020. godine. Naime, promet u trgovini na malo smanjen je u nominalnim iznosima 6,0% u 2020. godini, a turistička sezona bila je lošija od one iz prethodne godine.

Ukupni prihodi od posebnih poreza i trošarina u 2020. godini ostvareni su u iznosu od 14,5 milijardi kuna ili 10,6% manje na međugodišnjoj razini. U odnosu na planirani iznos, ukupni prihodi od trošarina ostvareni su za 2,8% više od plana. Tijekom godine ovi prihodi bili su pod utjecajem smanjenja intenziteta prometa uslijed mjera poduzetih u svrhu sprečavanja širenja koronavirusa kao i potrošnje trošarinskih proizvoda te ranije navedenih poreznih izmjena.

U 2020. godini **prihod od ostalih poreza na robu i usluge ostvaren je u iznosu od 445,9 milijuna kuna, što je na međugodišnjoj razini rast od 3,9%**. Ovu skupinu poreznih prihoda čine prihodi od poreza na osiguranje od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja na koje pandemija koronavirusa nije imala značajniji utjecaj.

Prihod od poreza na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću u 2020. godini iznose 293 milijuna kuna, što je na međugodišnjoj razini smanjenje od 21,6% te je za 3,1% manje od planiranog iznosa. U isto vrijeme, prihodi od naknada za priređivanje igara na sreću iznose 992,4 milijuna kuna i ostvareni su za 10,1% manje nego prethodne godine, dok je u odnosu na planirani iznos ovaj prihod ostvaren za 2% više. Na ove prihodne kategorije pandemija je imala značajan utjecaj prije svega zbog mjera poduzetih u svrhu smanjenja širenja koronavirusa, kojima su u nekoliko navrata zatvorena casina, kockarnice i sl.

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu u 2020. godini ostvaren je u iznosu od 367,3 milijuna kuna, što je povećanje od 1,9% u odnosu na 2019. godinu.

U 2020. godini **prihodi od doprinosa iznose 22,8 milijardi kuna, što je na međugodišnjoj razini smanjenje od 5,7%**. Ovi prihodi ostvareni su sukladno kretanju na tržištu rada, a značajan utjecaj imale su i mjere, kojima je omogućena odgoda ili otpis potraživanja po osnovi doprinosa, a ovisno o rezultatima poslovanja za vrijeme pandemije koronavirusa. **Prihod od doprinosa za mirovinsko osiguranje ostvaren je u iznosu od 22,7 milijardi kuna i na međugodišnjoj razini pada za 4,9%. Prihod od doprinosa za zapošljavanje iznosio je 11,7 milijuna kuna, a ostvaren je temeljem dugovanja po osnovi uplata ovih doprinosa, budući je isti ukinut poreznom reformom koja je stupila na snagu u siječnju 2019. godine.**

Prihodi od pomoći se najvećim dijelom odnose na korištenje sredstava iz fondova EU. U 2020. godini ukupni prihodi od pomoći iznose **18,2 milijarde kuna, što je za 22,9% više u odnosu na prethodnu godinu**. Od toga iznosa najveći dio, odnosno 97,1%, čine pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU koji na međugodišnjoj razini rastu za 25,6%, a izravno su vezani uz projekte financirane iz fondova EU te izravna plaćanja u poljoprivredi, ali i uz sredstva dodijeljena RH iz fondova EU u okviru pomoći u financiranju posljedica koronavirusa. Manji dio odnosi se na pomoći od inozemnih vlada, pomoći iz drugih proračuna, pomoći od ostalih subjekata unutar općeg proračuna, pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan, pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava te prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.

Prihodi od imovine u 2020. godini ostvareni su u iznosu od 3 milijarde kuna, a sastoje se od prihoda od financijske imovine, prihoda od nefinancijske imovine i prihoda od kamata na dane zajmove.

Međugodišnji rast prihoda od imovine iznosi 8,7%, dok su u odnosu na planirane vrijednosti ovi prihodi ostvareni za 33,5% više.

Prihode od financijske imovine čine prihodi od kamata (po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju te zateznih kamata), prihodi od pozitivnih tečajnih razlika, prihodi od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih organizacija, prihodi od dividendi te ostali prihodi od financijske imovine. Ovi prihodi u 2020. godini iznose 2,2 milijarde kuna, a u odnosu na prethodnu godinu rastu za 37,3%, pri čemu su najveći rast imali prihodi od pozitivnih tečajnih razlika.

Prihodi od dividendi i dobiti banaka i poduzeća u vlasništvu države nešto su manji nego li 2019. godine, a osnovni razlog tome je odgoda uplate dividende INA-e koja je umjesto u 2020. godini uplaćena početkom 2021. godine. Uplata dobiti HNB-a u 2020. godini iznosila je 117,4 milijuna kuna. Najveći iznos prihoda po osnovi dobiti trgovačkih društava i banaka u vlasništvu države uplatila je Hrvatska elektroprivreda d.d. i to u iznosu od 664,4 milijuna kuna, a slijedi FINA s uplatom od 40 milijuna kuna, te Odašiljači i veze d.o.o s uplatom od 31,3 milijuna kuna.

Prihode od nefinancijske imovine čine prihodi od koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine, naknada za korištenje nefinancijske imovine te ostalih prihoda od nefinancijske imovine. Prihodi od nefinancijske imovine u 2020. godini iznose 562,7 milijuna kuna i smanjuju se za čak 31% na međugodišnjoj razini. Osnovni razlog ovakvog smanjenja jest daljnji pad prihoda od koncesija, ali i smanjenje ostalih kategorija prihoda od nefinancijske imovine.

Prihod od kamata na dane zajmove u 2020. godini iznosi 295,3 milijuna kuna. Najveći iznos prihoda po ovoj osnovi uplatile su Hrvatske autoceste, Autocesta Rijeka - Zagreb i Hrvatske ceste, a po osnovi Ugovora s Ministarstvom financija vezano uz financijsko restrukturiranje cestarskih društava odnosno refinanciranja njihovih obveza temeljem izdane obveznice.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u 2020. godini ostvareni su u iznosu od 3,9 milijardi kuna, čime bilježe međugodišnje smanjenje od 18,6%. Pritom, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi iznose 651,5 milijuna kuna i na međugodišnjoj razini padaju za 8,9%. Prihodi po posebnim propisima, koji se većim dijelom odnose na namjenske prihode u sustavu znanosti i kod drugih proračunskih korisnika, iznose 3,2 milijarde kuna, što je čak 20,3% manje u odnosu na 2019. godinu.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga te prihodi od donacija namjenski su prihodi proračunskih korisnika, a tijekom 2020. godine ostvareni su u iznosu od 1,2 milijarde kuna te se na međugodišnjoj razini smanjuju za 4,8%. Pritom su prihodi od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika u 2020. godini iznosili 1 milijardu kuna, dok su prihodi od donacija ostvareni u iznosu od 225,7 milijuna kuna. Prihodi od donacija značajno rastu na međugodišnjoj razini (36%) zbog uplata donacija u svrhu sanacije šteta od potresa koji je u ožujku 2020. godine pogodio grad Zagreb i okolicu, a krajem godine područje gradova i općina u Sisačko-moslavačkoj, Zagrebačkoj i Karlovačkoj županiji, kao i uplate financijskih sredstava namijenjenih za borbu protiv epidemije koronavirusa COVID-19.

Prihodi od HZZO-a temeljem ugovornih obveza, a koji se odnose na prihode državnih bolničkih ustanova, u 2020. godini iznose 8,2 milijarde kuna te su ostvareni na razini planiranih. Na međugodišnjoj razini ova kategorija prihoda bilježi rast od 6,2% u odnosu na 2019. godinu.

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostali prihodi tijekom 2020. godine prikupljeni su u iznosu od 626 milijuna kuna, a na međugodišnjoj razini smanjuju se za 1%. Prihodi od kazni ostvareni su najviše od kazni za prekršaje u prometu, dok se preostali dio odnosi na kazne u poreznim, carinskim i deviznim prekršajima, kazne za privredne prijestupe te druge upravne mjere.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine tijekom 2020. godine ostvareni su u iznosu od 530,3 milijuna kuna, a sastoje se od prihoda od prodaje neproizvedene i proizvedene dugotrajne imovine te prihoda od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine (zaliha). Ovi prihodi se na međugodišnjoj osnovi smanjuju za 50,2%. U njihovoj strukturi, najveći dio odnosi se na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine, odnosno građevinskih objekata, postrojenja i opreme te prijevoznih

sredstava, a koji iznose 336,4 milijuna kuna. Slijede prihodi od prodaje zaliha u iznosu od 104,2 milijuna kuna te prihodi od prodaje neproizvedene imovine, odnosno zemljišta, u iznosu od 89,7 milijuna kuna.

RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ukupni rashodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu planirani su u iznosu od **155,9 milijardi kuna**, od čega rashodi poslovanja **150,2 milijarde kuna**, a rashodi za nabavu nefinancijske imovine **5,7 milijardi kuna**.

Izvršenje ukupnih rashoda državnog proračuna u 2020. godini iznosi **153,6 milijardi kuna** što čini 98,5% planiranih rashoda za 2020. godinu. Rashodi poslovanja izvršeni su u iznosu od **148,7 milijardi kuna**, odnosno 99,0% planiranih rashoda poslovanja, dok su rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvršeni u iznosu od **4,9 milijardi kuna**, odnosno 85,4% plana.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2020. godini veći su za 13,7 milijardi kuna ili 9,8% u odnosu na 2019. godinu. Navedeno povećanje prvenstveno je **rezultat provedbe mjera za očuvanje radnih mjesta** kod poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane epidemijom koronavirusa (COVID-19) narušena gospodarska aktivnost, kao i financiranja drugih troškova, aktivnosti i projekata koji su povezani uz epidemiju koronavirusa (COVID-19) za što je u 2020. godini ukupno izvršeno 10,7 milijardi kuna rashoda. Izuzev navedenog, troškovi povezani s epidemijom koronavirusa (COVID-19) izvršeni su i s izdataka državnog proračuna u iznosu od 5,4 milijarde kuna. Također, u 2020. godini Republika Hrvatska pogođena je nizom razornih potresa što je utjecalo na povećanje rashodne strane državnog proračuna u iznosu od 227,9 milijuna kuna koliko je utrošeno za sanaciju posljedica uzrokovanih potresima.

Uz navedeno, u 2020. godini na povećanje rashoda utjecalo je i veće izvršenje ukupnih rashoda za zaposlene (uključujući i rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama) za 1,9 milijardi kuna što je rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama, a koji su stupili na snagu tijekom 2019. i 2020. godine. Također su povećani rashodi za mirovine i mirovinska primanja za 1,3 milijarde kuna radi usklađivanja mirovina ostvarenih prema općim i

posebnim propisima u 2020. godini i prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2019. godine.

Nadalje u 2020. godini povećani su rashodi za zdravstvo. U cilju rješavanja problema vezano uz dospjele nepodmirene obveze u sektoru zdravstva, a radi zadržavanja jednake razine zdravstvene zaštite na cijelom području Republike Hrvatske i osiguranja nesmetanog funkcioniranja bolničkih zdravstvenih ustanova te podmirivanja njihova dugovanja prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, u 2020. godini izvršena su sredstva u iznosu od 1,3 milijarde kuna. Također, u 2020. godini povećan je transfer Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1,2 milijarde kuna što je uključeno u troškove povezane uz epidemiju koronavirusa (COVID-19).

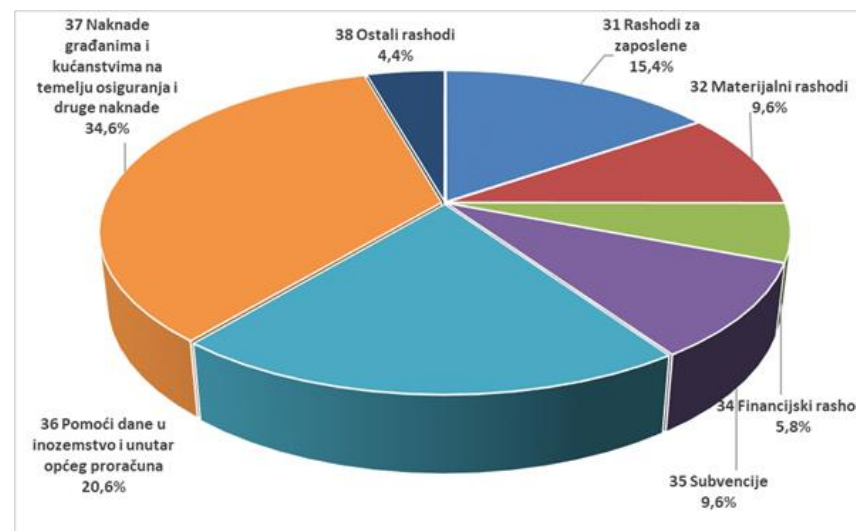
Tablica 3. Rashodi državnog proračuna

(u kunama)	Izvršenje 2019.	Plan 2020.	Izvršenje 2020.	Indeks 2020./2019.	Indeks 2020./P2020.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
RA SHODI	139.870.063.864	155.890.680.971	153.560.417.957	109,8	98,5
3 Rashodi poslovanja	135.869.595.817	150.161.659.542	148.666.526.053	109,4	99,0
4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	4.000.468.047	5.729.021.429	4.893.891.904	122,3	85,4

Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **148,7 milijardi kuna**. U strukturi rashoda poslovanja najveći udio od 34,6% čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, a slijede pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države s udjelom od 20,6% te rashodi za zaposlene s udjelom od 15,4%.

Grafikon 2. Struktura izvršenja rashoda poslovanja u 2020. godini po skupinama rashoda ekonomske klasifikacije

Tablica 4. Rashodi poslovanja u 2019. i 2020. godini

(u kunama)	Izvršenje 2019.	Plan 2020.	Izvršenje 2020.	Indeks 2020./2019.	Indeks 2020./P2020.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
3 Rashodi poslovanja	135.869.595.817	150.161.659.542	148.666.526.053	109,4	99,0
31 Rashodi za zaposlene	29.601.414.042	23.105.846.665	22.927.710.626	77,5	99,2
32 Materijalni rashodi	14.864.819.018	15.300.816.643	14.300.733.662	97,5	93,5
34 Financijski rashodi	10.862.337.124	8.563.722.626	8.650.565.873	79,5	100,8
35 Subvencije	7.193.389.486	14.470.798.877	14.244.591.194	198,0	98,4
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	16.055.003.499	30.561.877.622	30.624.045.434	190,7	100,2
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	49.260.161.344	51.620.842.280	51.421.759.019	104,4	99,6
38 Ostali rashodi	8.212.472.303	6.517.954.829	6.497.120.244	79,1	99,7

Rashodi za zaposlene u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **22,9 milijardi kuna** što predstavlja 99,2% planiranih rashoda za zaposlene te su u odnosu na 2019. godinu smanjeni za 22,5% odnosno 6,7 milijardi kuna.

Navedeno smanjenje je prvenstveno rezultat promjene u metodologiji iskazivanja rashoda za bruto plaće, doprinose i ostale rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama.

Naime, osnovne i srednje škole, kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski su korisnici tih jedinica i prijenos sredstava za rashode za zaposlene iz državnog proračuna navedenim korisnicima iskazuje se od 2020. godine u okviru skupine 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna*, a ne više u okviru skupine 31 *Rashodi za zaposlene*.

U 2020. godini rashodi za zaposlene u osnovnim i srednjim školama izvršeni su u iznosu od **8,6 milijardi kuna** što je za 759,4 milijuna kuna više u odnosu na 2019. godinu.

Uključivanjem navedenog iznosa u ukupne rashode za zaposlene, isti su u 2020. godini izvršeni u iznosu od **31,5 milijardi kuna** te su u odnosu na 2019. godinu povećani za 1,9 milijardi kuna odnosno 6,4%, što je rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama, a koji su stupili na snagu tijekom 2019. i 2020. godine.

Materijalni rashodi u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **14,3 milijarde kuna** što predstavlja 93,5% planiranih sredstava. U odnosu na izvršenje prethodne godine, smanjeni su za 364,1 milijun kuna odnosno 2,5%. Na visinu izvršenja kao i na samu strukturu materijalnih rashoda u 2020. godini utjecala je organizacija rada tijela državne uprave za vrijeme trajanja epidemije koronavirusa (COVID-19) te posljedice potresa koji je 22. ožujka 2020. godine pogodio Zagreb i okolice.

Tablica 5. Materijalni rashodi u 2019. i 2020. godini

	(u kunama)		Izvršenje 2020.	Indeks 2020./2019.	Indeks 2020./P 2020.
	Izvršenje 2019.	Plan 2020.			
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
32 Materijalni rashodi	14.664.818.018	15.300.616.643	14.300.733.662	97,5	93,5
321 Naknade troškova zaposlenima	1.484.094.530	1.236.945.557	1.092.408.027	73,6	88,3
322 Rashodi za materijal i energiju	5.631.664.406	6.071.781.878	5.744.589.114	102,0	94,6
323 Rashodi za usluge	6.620.002.999	7.126.634.818	6.692.983.509	101,1	93,9
324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	83.070.055	69.243.831	41.483.056	49,9	59,9
329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	645.986.028	796.230.759	729.289.956	86,2	91,6

Financijski rashodi u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **8,7 milijardi kuna** što predstavlja 100,8% planiranih rashoda za 2020. godinu te su u odnosu

na 2019. godinu **manji za 2,2 milijarde kuna**. Najveći udio u ukupnom izvršenju financijskih rashoda od 87,9% čine kamate, odnosno kamate na izdane vrijednosne papire i kamate na primljene kredite i zajmove koje su u odnosu na 2019. godinu manje za 13,2% odnosno 1,2 milijarde kuna.

Rashodi za subvencije u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **14,2 milijarde kuna** što predstavlja 98,4% planiranih sredstava.

Najznačajniji iznos subvencija u 2020. godini isplaćen je s pozicija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje unutar programa **Aktivna politika tržišta rada**, u iznosu od **7,9 milijardi kuna**. Unutar navedenog programa za aktivnost **Potpore za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima koronavirusom (COVID-19) i aktivnost React-eu potpore za očuvanje radnih mjesta i skraćivanje radnog vremena, inicijativa za oporavak od korona krize** utrošeno je **7,3 milijarde kuna**. S obzirom na novonastalo stanje u gospodarstvu uvjetovano epidemijom koronavirusa (COVID-19), 23. ožujka 2020. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje započeo je s provođenjem nove mjere - Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima koronavirusom (COVID-19) kako bi se radnicima zadržala radna mjesta, odnosno osigurao ostanak u zaposlenosti s predviđenim dodjeljivanjem potpora poslodavcima kroz tri mjeseca – za ožujak, travanj i svibanj 2020. godine. Kako se pandemija nastavljala i svih idućih mjeseci, a shodno tome i ograničavanje aktivnosti pojedinih gospodarskih subjekata, tako se nastavila i provedba potpora za očuvanje radnih mjesta uz određene izmjene uvjeta subvencioniranja tijekom godine, a s obzirom na djelatnost poslodavca, veličinu poslodavca, opseg smanjenja posla i dr. Potporama je obuhvaćeno više mjera i to potpora za očuvanje radnih mjesta (u definiranim djelatnostima), potpora za očuvanje radnih mjesta za mikropoduzetnike, potpora za očuvanje radnih mjesta u zaštitnim radionicama, integrativnim radionicama i radnim jedinicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom te potpora za skraćivanje radnog vremena.

Subvencije u poljoprivredi izvršene su u iznosu od **4,5 milijardi kuna**. Za izravna plaćanja u poljoprivredi i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda izdvojeno je **3,3 milijarde kuna** od čega je 2,6 milijardi kuna financirano iz fondova Europske unije, dok je 634,2 milijuna kuna financirano iz nacionalnih sredstava. Za program **Ruralnog razvoja** u 2020. godini plaćeno je **992,0 milijuna kuna** od čega 859,5 milijuna kuna iz

fondova Europske unije i 132,5 milijuna kuna iz nacionalnih sredstava. Nadalje unutar resora Ministarstva poljoprivrede za programe državnih deminimis potpora i sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede u 2020. godini izdvojeno je 97,3 milijuna kuna.

Subvencije isplaćene u resoru **Ministarstva mora, prometa i infrastrukture** izvršene su u iznosu od **992,0 milijuna kuna**. Za poticanje pomorskog putničkog prometa utrošeno je 308,5 milijuna kuna, dok je za provedbu ugovora o koncesijama (Bina-Istra, autoceste Zagreb - Macelj i Rijeka - Zagreb) utrošeno 388,4 milijuna kuna. Nadalje, za očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) utrošeno je 92,2 milijuna kuna.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna izvršene su u 2020. godini u iznosu od **30,6 milijardi kuna** što predstavlja 100,2% planiranih rashoda za 2020. godinu.

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na **rashode za zaposlenike osnovnih i srednjih škola** koji su u 2020. godini izvršeni u ukupnom iznosu od **8,6 milijardi kuna** dok je za **doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije** izdvojeno je **4,0 milijarde kuna**. Za **transfer proračunskih sredstava Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje** izdvojeno je ukupno **3,8 milijardi kuna** dok je za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova u vlasništvu županija prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala isplaćeno 472,8 milijuna kuna.

U 2020. godini za pripadajući dio naknade u cijeni goriva **Hrvatskim cestama d.o.o., Hrvatskim autocestama d.o.o. i HŽ Infrastrukturi d.o.o.** doznačeno je **2,9 milijardi kuna**. Za upravljanje, organizaciju i regulaciju željezničkog prometa te poticanje željezničkog putničkog prijevoza izdvojeno je **906,5 milijuna kuna**.

Za **odatna sredstva izravnjanja za decentralizirane funkcije** izdvojeno je **1,7 milijardi kuna**, dok je za **kompensacijske mjere jedinicama**

lokalne i područne (regionalne) samouprave izdvojeno ukupno **575,0 milijuna kuna**, od čega 68,0 milijuna kuna sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te 507,0 milijuna kuna sukladno Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna za 2020. godinu. Naime, sukladno Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna za 2020. godinu jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave tijekom 2020. godine isplaćivale su se pomoći u visini procijenjenog gubitka prihoda temeljem povećanja osnovnog osobnog odbitka sukladno izmjenama propisa kojima je uređeno oporezivanje dohotka, a koje su stupili na snagu 1. siječnja 2020. godine.

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u 2020. godini izvršene su u iznosu od **51,4 milijarde kuna**, što predstavlja 99,6% planiranih sredstava, a u usporedbi s prethodnom godinom povećane su za 2,2 milijarde kuna odnosno 4,4%.

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na **mirovine i mirovinska primanja** koje su izvršene u iznosu od 42,2 milijarde kuna. U odnosu na 2019. godinu mirovine su porasle za 1,3 milijarde kuna radi:

- usklađivanja mirovina ostvarenih prema općem i posebnim propisima od 1. siječnja za 0,70% te od 1. srpnja 2020. godine za 1,41%,
- prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2019. godine te
- primjene novih Zakonskih propisa u okviru mirovinske reforme.

Naknade u socijalnoj skrbi izvršene su u iznosu od **2,7 milijardi kuna** i to najvećim dijelom za isplatu osobne invalidnine 671,2 milijuna kuna, za doplatak za pomoć i njegovu 572,9 milijuna kuna, zajamčene minimalne naknade 388,4 milijuna kuna te za status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja 260,4 milijuna kuna. U odnosu na 2019. godinu naknade u socijalnoj skrbi povećane su za 136,5 milijuna kuna.

Naknade za nezaposlene u 2020. godini izvršene su u iznosu od **1,2 milijarde kuna** te su povećane za 288,5 milijuna kuna u odnosu na 2019. godinu. Zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom koronavirusom koja je snažno utjecala na tržište rada broj korisnika naknade je povećan u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu, usprkos provedbi mjera potpora za očuvanje radnih mjesta.

Doplatak za djecu izvršen je u iznosu od 1,3 milijarde kuna što je u odnosu na 2019. godinu manje za 4,4% zbog smanjenog prosječnog broja korisnika doplatka za djecu za 6,0% i prosječnog broja djece za 5,4%, dok je prosječni iznos doplatka za djecu veći za 1,1%.

Za dodatni porodiljni dopust i opremu za novorođeno dijete izdvojeno je 1,8 milijardi kuna što je u odnosu na 2019. godinu povećanje od 156,5 milijuna kuna. Navedeno povećanje je rezultat izmjena Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama koja su stupila na snagu 1. travnja 2020. godine, a kojim je povećan maksimalni iznos naknade plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta za zaposlene i samozaposlene roditelje, sa 120% proračunske osnovice mjesečno (3.991,20 kuna) na 170% proračunske osnovice (5.654,20 kuna). Također, smanjeno je i razdoblje trajanja prethodnog osiguranja (staž) zaposlenog ili samozaposlenog roditelja kao uvjeta za ostvarivanje toga prava.

Subvencije za stambene kredite izvršene su u iznosu od 133,1 milijun kuna te su u odnosu na prethodnu godinu veće za 59,3 milijuna kuna što je rezultat 96,8% više odobrenih zahtjeva za subvencioniranje stambenih kredita u 2020. godini.

Ostali rashodi, koji uključuju rashode za tekuće i kapitalne donacije, kazne, penale i naknade šteta i kapitalne pomoći, u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **6,5 milijardi kuna**, što čini 99,7% planiranih sredstava.

Najznačajniji ostali rashodi u 2020. godini izvršeni su u okviru razdjela Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 1,7 milijardi kuna. Za **program Ruralni razvoj** izdvojeno je 1,3 milijarde kuna, od čega je **1,1 milijarda kuna** financirana iz fondova Europske unije, dok je 262,3 milijuna kuna financirano iz nacionalnih sredstava.

Nadalje, unutar ove kategorije rashoda za **program Ribarstva** u 2020. godini izdvojeno je **219,6 milijuna kuna**, od čega je 159,1 milijun kuna

financirano iz fondova Europske unije, dok je 60,5 milijuna kuna financirano iz nacionalnih sredstava.

Ostali rashodi unutar **resora Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja** izvršeni su u iznosu od **1,4 milijarde kuna**. U okviru Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020., dodijeljena su sredstava malim i srednjim poduzetnicima (MSP) u iznosu od 819,3 milijuna kuna koja su u cijelosti financirana iz fondova Europske unije.

Na pozicijama **Ministarstva mora, prometa i infrastrukture** unutar ove kategorije rashoda izvršeno je **612,3 milijuna kuna**. Za program Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštitu okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata izdvojeno je 334,5 milijuna kuna od čega je za projekt Nova luka Zadar izdvojeno 161,8 milijuna kuna, za izgradnju, sanaciju i rekonstrukciju objekata podgradnje u lukama otvorenim za javni promet od županijskog i lokalnog značaja te modernizacija, obnova i izgradnja ribarske infrastrukture izdvojeno je 67,9 milijuna kuna, dok je za potpore Lučkim upravama Rijeka, Šibenik i Ploče izdvojeno 85,9 milijuna kuna. Za program Priprema i provedba projekata sufinanciranih sredstvima fondova Europske unije za Operativni program Konkurentnost i kohezija - prioriteta os 7. Povezanost i mobilnost u 2020. godini utrošeno je 199,7 milijuna kuna, od čega najviše za potprojekte Nabava autobusa za pružanje usluge javnog gradskog prijevoza, Unaprjeđenje lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa, Razvoj Zračne luku Dubrovnik i Integrirana mobilnost na području Grada Šibenika.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u 2020. godini izvršeni su u iznosu od **4,9 milijardi kuna** odnosno 85,4% plana. Unutar ove kategorije rashoda, najznačajniji iznos od 3,4 milijarde kuna odnosi se na rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine, od čega za rashode za postrojenje i opremu 2,0 milijarde kuna i to prvenstveno unutar resora Ministarstva obrane, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Ministarstva zdravstva, dok je za rashode za građevinske objekte utrošeno 1,0 milijardu kuna (kapitalna ulaganja na sveučilištima i veleučilištima u Republici Hrvatskoj, kod Kliničkog bolničkog centra Rijeka te unutar resora Ministarstva obrane).

Nadalje, za rashode za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine (strateške zalihe) utrošeno je 653,7 milijuna kuna od čega 512,1 milijun kuna unutar Ravnateljstva za robne

zalihe radi nabave opreme potrebne za borbu protiv koronavirusa (COVID-19) te 141,5 milijuna kuna za formiranje, skladištenje i upravljanje obveznim zalihama nafte i naftnim derivatima unutar Agencije za ugljikovodike. Za rashode za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini utrošeno 573,2 milijuna kuna.

IZVRŠENJE RASHODA PO IZVORIMA FINANCIRANJA

Tablica 6. Izvršenje rashoda po izvorima financiranja

Izvor sredstava (u kunama)		Izvršenje 2020.
UKUPNO		153.560.417.957
1	Opći prihodi i primici	98.859.207.458
2	Doprinosi	22.748.953.893
3	Vlastiti prihodi	1.025.632.678
4	Prihodi za posebne namjene	12.023.381.916
5	Pomoći	18.317.794.591
6	Donacije	120.225.793
7	Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja	209.695.721
8	Namjenski primici od zaduživanja	255.525.907

Od ukupno izvršenih rashoda u iznosu od **153,6 milijardi kuna** u 2020. godini, najveći iznos od **98,9 milijardi kuna** financirano je iz **izvora financiranja Opći prihodi i primici**, dok su rashodi financirani iz **izvora financiranja Doprinosi** izvršeni u iznosu od **22,7 milijardi kuna**.

Rashodi financirani iz izvora financiranja **Prihodi za posebne namjene** izvršeni su u iznosu od **12,0 milijardi kuna**. U okviru navedenog izvora najveći iznos rashoda od 11,5 milijardi kuna financiran je iz podizvora

Ostali prihodi za posebne namjene. Iz podizvora Prihodi od igara na sreću financirano je 538,1 milijun kuna rashoda.

U 2020. godini iz izvora financiranja **Pomoći** financirano je **18,3 milijarde kuna** rashoda, od čega je 17,9 milijardi kuna financirano iz fondova Europske unije (Europski fond za regionalni razvoj 4,7 milijardi kuna, Europski socijalni fond 4,7 milijardi kuna, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj 2,7 milijardi kuna, Europski poljoprivredni jamstveni fond 2,6 milijardi kuna, Kohezijski fond 2,1 milijardu kuna, itd.).

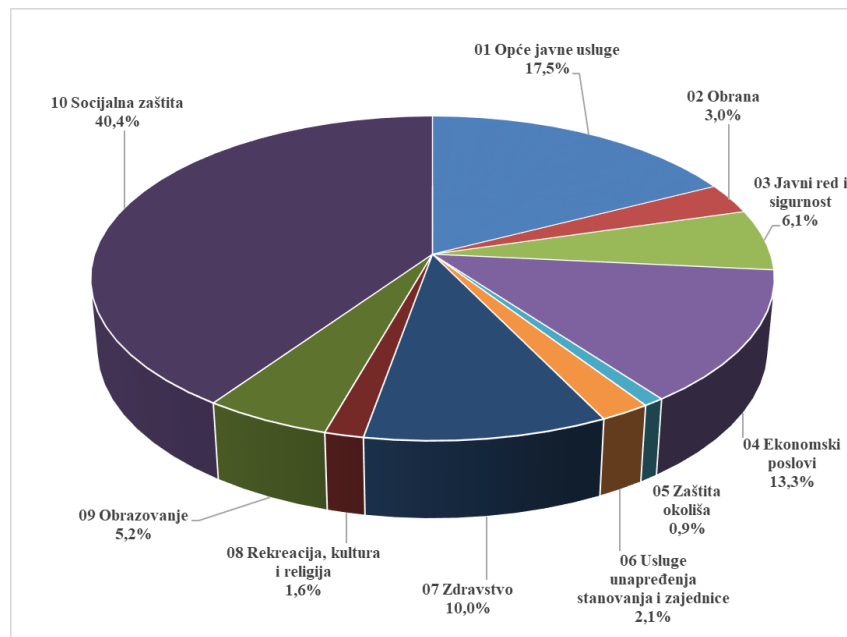
Iz fondova Europske unije, osim rashoda, financirani su i izdaci u ukupnom iznosu od 1,8 milijardi kuna od čega se najznačajniji iznos od 1,5 milijardi kuna odnosi na izdatke za dane zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora (ESIF jamstva, ESIF mikro i mali te COVID-19 zajmovi unutar Operativnog Programa Konkurentnost i Kohezija – financijski instrumenti 2014.-2020.

RASHODI PO FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

Sa ciljem povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava prema namjeni, u nastavku se u okviru polugodišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna daje prikaz rashoda po funkcijskoj klasifikaciji. Brojčane oznake i nazivi funkcijske klasifikacije preuzeti su iz međunarodne klasifikacije funkcija države (COFOG) Ujedinjenih naroda – Klasifikacija rashoda u skladu s namjenom.

U 2020. godini najveći udio rashoda državnog proračuna prema funkcijskoj klasifikaciji odnosi se na **socijalnu zaštitu 40,4%**, nakon čega slijede **rashodi za opće javne usluge 17,5%**.

Grafikon 3. Rashodi po funkcijskoj klasifikaciji

IZVRŠENJE FINACIJSKIH PLANOVA IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna su:

- Autocesta Rijeka – Zagreb d.d.
- Centar za restrukturiranje i prodaju
- Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
- Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

- Hrvatske autoceste
- Hrvatske ceste
- Hrvatske vode
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- HŽ Infrastruktura
- HŽ Putnički prijevoz

Ukupni prihodi izvanproračunskih korisnika u 2020. godini ostvareni su u iznosu od **40,8 milijardi kuna**

- od čega su najviše prihoda ostvarili HZZO u iznosu od 27,3 milijarde kuna, Hrvatske vode u iznosu od 3,4 milijarde kuna, Hrvatske ceste u iznosu od 2,4 milijarde kuna te Hrvatske autoceste u iznosu od 2,1 milijardu kuna.

Ukupni rashodi izvanproračunskih korisnika u 2020. godini iznosili su **41,0 milijardu kuna**

- od čega su najveće rashode imali HZZO u iznosu 28,1 milijardu kuna, Hrvatske vode 3,7 milijardi kuna te Hrvatske ceste 2,6 milijardi kuna.

Ukupni manjak izvanproračunskih korisnika u promatranom razdoblju iznosi **179,1 milijun kuna** što je rezultat:

- ostvarenog viška kod Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (767,4 milijuna kuna), Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (555,7 milijuna kuna), Hrvatskih autocesta (388,6 milijuna kuna), Autoceste Rijeka-Zagreb d.d. (213,5 milijuna kuna) i CERP-a (11,8 milijuna kuna) te
- ostvarenog manjka kod HZZO-a (782,5 milijuna kuna), HŽ Infrastrukture (716,7 milijuna kuna), Hrvatskih voda (248,8 milijuna kuna), HŽ Putničkog prijevoza (221,1 milijun kuna) i Hrvatskih cesta (146,9 milijuna kuna).

UKUPNI MANJAK / VIŠAK OPĆEG PRORAČUNA

U 2020. godini ukupni manjak proračuna opće države prema nacionalnoj metodologiji računskog plana zabilježen je u iznosu od **25,4 milijarde kuna ili 6,8% BDP-a**, pri čemu je manjak državnog proračuna iznosio 22 milijarde kuna ili 5,9% BDP-a, manjak izvanproračunskih korisnika 179,1 milijun kuna ili 0,05% BDP-a, a manjak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 3,2 milijarde kuna ili 0,9% BDP-a.

Tablica 7. Ukupni manjak/višak opće države, nacionalna i ESA 2010 metodologija

(u kunama)	2019.	Plan 2020.	2020.
Manjak/višak državnog proračuna % BDP-a	49.593.703 0,0	-24.787.922.947 -6,7	-21.981.958.586 -5,9
Manjak/višak izvanproračunskih korisnika % BDP-a	2.016.762.456 0,5	-1.089.894.420 -0,3	-179.061.799 -0,05
Manjak/višak jedinica lokalne države % BDP-a	-1.425.533.132 -0,4	-2.277.200.000 -0,6	-3.229.296.896 -0,9
Ukupni manjak/višak opće države, nacionalna metodologija računskog plana % BDP-a	640.823.027 0,2	-28.155.017.367 -7,6	-25.390.317.280 -6,8
Ostale prilagodbe, ESA 2010 metodologija % BDP-a	558.597.111 0,1	-1.326.599.241 -0,4	-2.108.764.229 -0,6
Ukupni manjak/višak konsolidirane opće države, ESA 2010 metodologija % BDP-a	1.199.420.138 0,3	-29.481.616.608 -7,9	-27.499.081.509 -7,4

Manjak/višak proračuna opće države iskazan prema nacionalnoj metodologiji računskog plana razlikuje se od manjka/viška proračuna opće države koji se iskazuje prema europskoj statističkoj metodologiji ESA 2010. Obuhvat sektora opće države prema metodologiji ESA 2010 razlikuje se od obuhvata koji se utvrđuje Zakonom o proračunu. Naime, sektor opće države obuhvaća državni proračun, izvanproračunske korisnike državnog proračuna, pojedine pravne osobe odnosno organizacije koje prema spomenutoj metodologiji ulaze u sektor opće države, fondove socijalnog osiguranja te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihove proračunske i izvanproračunske korisnike. Osim toga, na manjak/višak sektora opće države i javni dug utječu i određene specifičnosti utvrđene metodologijom ESA 2010, kao što su, primjerice,

transakcije i stanja jedinica koje nisu razvrstane u sektor opće države te ugovorene obveze u okviru kojih je država na sebe preuzela rizike. Za službeni izračun manjka/viška sektora opće države nadležan je Državni zavod za statistiku, a za izračun javnog duga Hrvatska narodna banka.

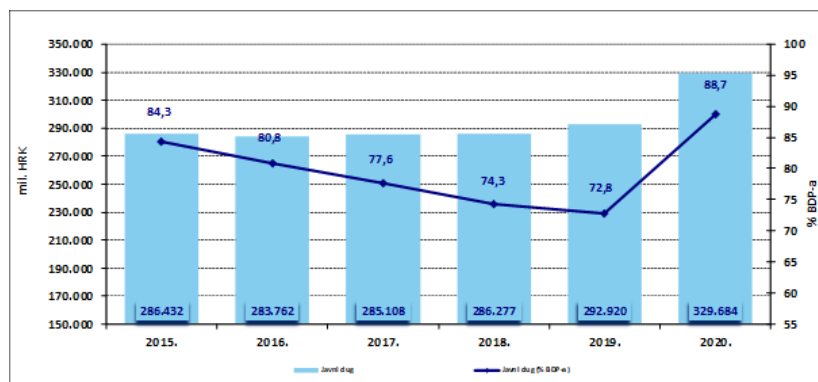
Prema Izvješću Državnog zavoda za statistiku o prekomjernom proračunskom manjku i razini duga opće države iz travnja 2021., u 2020. godini ostvaren je manjak proračuna opće države prema europskoj statističkoj metodologiji ESA 2010 u iznosu od 27,5 milijardi kuna ili 7,4% BDP-a. Tome je najviše pridonio visoki manjak državnog proračuna, uslijed značajnog pada poreznih prihoda i doprinosa te poduzetih mjera u cilju očuvanja radnih mjesta i zdravlja građana, u uvjetima pada cjelokupne gospodarske aktivnosti zbog pandemije bolesti COVID-19. Na pogoršanje proračunskog salda utjecali su i lošiji financijski rezultati izvanproračunskih korisnika i drugih jedinica koje ulaze u sektorski obuhvat opće države, kao i kapitalne injekcije prema zračnoj kompaniji Croatia Airlines, zbog velikog pada prometa uslijed pandemije koronavirusa, te preuzimanje obveza po osnovi subvencioniranja stambenih kredita. Uz to, u 2020. godini ostvaren je i godišnji rast investicija od 19,2% odnosno ukupno su iznosile 20,7 milijardi kuna, pri čemu su značajna sredstva utrošena u izgradnju cestovne, komunalne i željezničke infrastrukture, a osobito se izdvajaju pojačane investicijske aktivnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Pritom je važno istaknuti da je veliki dio investicijskih aktivnosti financiran sredstvima iz EU fondova. U 2020. godini rashodi za kamate na razini opće države iznosili su 7,4 milijarde kuna, što je 1,5 milijardi kuna manje u odnosu na prethodnu godinu, prvenstveno kao rezultat aktivnog upravljanja javnim dugom u skladu s uvjetima na financijskim tržištima.

Prema podacima HNB-a, javni dug je krajem 2020. godine iznosio **329,7 milijardi kuna, odnosno 88,7% BDP-a. Pritom je njegov udio u BDP-u porastao za 15,9 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu.** Negativna kretnja javnog duga, nakon 5 godina silazne putanje, posljedica su pada gospodarske aktivnosti uzrokovane pandemijom koronavirusa te brojnim i izdašnim mjerama fiskalne politike, koje je Vlada RH provela kako bi se pružila potpora cjelokupnom gospodarstvu i građanima. Nominalni javni dug je u 2020.

u odnosu na 2019. godinu veći za 36,8 milijardi kuna. Ovakvo nominalno povećanje javnog duga prvenstveno je posljedica povećanih potreba za zaduživanjem države, ali i izraženije deprecijacije tečaja kune. Naime, tečaj kune u odnosu na euro na dan 31. prosinca 2020. iznosio je 7,5369, dok je na dan 31. prosinca 2019. tečaj bio 7,4426, što predstavlja deprecijaciju od 1,27%, odnosno nominalni utjecaj na javni dug od gotovo 3 milijarde kuna. Također, unutar nominalnog povećanja javnog duga je i iznos povećanja depozita jedinica središnje države proizašlih iz zaduživanja u iznosu od 3,8 milijardi kuna, što se prije svega odnosi na SURE instrument EU.

Bez obzira na snažan pad gospodarske aktivnosti u 2020. godini, u okruženju visoke razine likvidnosti i niskih kamatnih stopa, poboljšani su uvjeti zaduživanja na domaćem i međunarodnom financijskom tržištu kojima je doprinio i ulazak RH u ERM II, čime je potvrđeno odgovorno upravljanje javnim financijama. Ostvarene povijesno niske razine kamatnih stopa i dužina ročnosti po kojima se RH zaduživala u jeku krize, pokazatelj je povjerenja domaćih i međunarodnih investitora u fiskalnu politiku RH, kao i očekivanja da će se RH u relativno kratkom roku vratiti na povoljne putanje kretanja fiskalnih i makroekonomskih varijabli.

Grafikon 4. Kretanje javnog duga 2015. – 2020.

Usljed snažnog gospodarskog pada na razini čitave EU uzrokovanog pandemijom koronavirusa, Vijeće EU je u ožujku 2020. odobrilo punu

fleksibilnost Pakta o stabilnosti i rastu, odnosno primjenu **opće klauzule o odstupanju (general escape clause)** od proračunskih pravila definiranih Paktom o stabilnosti i rastu. **Time je državama članicama dana mogućnost da u većoj mjeri pruže fiskalne poticaje svojim gospodarstvima kako bi se ublažili postojeći negativni utjecaji COVID-19 krize i osigurao što skoriji oporavak. Na nacionalnoj razini, Zakon o fiskalnoj odgovornosti također omogućuje privremeno odgađanje primjene fiskalnih pravila u slučaju izvanrednih okolnosti, sukladno pravilima EU.** U skladu s preporukom Povjerenstva od 30. ožujka 2020. godine, Vlada RH je 3. travnja 2020. donijela Odluku o privremenom odgađanju primjene fiskalnih pravila iz članka 6., 7. i 8. Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Potom je, u Specifičnim preporukama EK iz srpnja 2020. upućenim RH, preporučeno poduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se učinkovito odgovorilo na pandemiju, održalo gospodarstvo i pružila potpora oporavku, a kada to gospodarski uvjeti dopuste, potrebno je provoditi fiskalne politike s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja održivosti duga uz istodobno poticanje ulaganja.